

Doprovodný program k výstavě

Tomáš Šenkyřík – Příběhy z Plačkova lesa

kurátor: Miloš Vojtěchovský

13. 5. – 11. 7. 2021

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě / zvuková galerie IGLOO

Komenského 10, Jihlava (www.ogv.cz)

10. ČERVENCE 2021

od 10:30 Regulace a deregulace - beseda o zvuku, vodě, lesích a ptácích s Tomášem Šenkyříkem

od cca 12:00 Za zvuky do lochu - zvuková-poslechová procházka se skřípkami

- **Regulace a deregulace - beseda o zvuku, vodě, lesích a ptácích s Tomášem Šenkyříkem**

Autor instalace *Příběhy z Plačkova lesa* Tomáš Šenkyřík uvede do širších souvislostí důvody svého zájmu o tuto lokalitu, vysvětlí, jak se dostal k pravidelnému nahrávání, nebo k monitorování zvukové krajiny lesů. Dozvíte se, jakým řízením osudu byly poslední zbytky lužního lesa úsilím několika lidí zachráněny před zatopením, vyschnutím a zničením.

Pro vodní režim Plačkova lesa hrají důležitou roli dvě řeky. Řeka Svratka, která jej obtéká po jeho západní straně a meandrující říčka Šatava, která protéká středem lesa a vytváří meandry. Po dvou a půl kilometrech se Svratka stéká s řekou Jihlavou a vtéká do nádrže Nové Mlýny. Do 60. let minulého století byly lužní lesy jižní Moravy evropsky unikátním biotopem, protože se jinde v takovém rozsahu nezachovaly. Vlivem industrializace a chemizace zemědělství, regulace vodních toků a vysoušení mokřadů jsou dnes tajuplná místa s nevšedními scenériemi a bohatou biodiverzitou zachycena jen na starých fotografiích a ve filmových dokumentech. Rezervace Plačkův les s říčkou Šatavou patří k posledním zbytkům z asi 100 hektarů luhů, zatopených při projektu vodního díla Nové Mlýny. Porosty v rezervaci, spravované LZ LČR Židlochovice s dubovými jasaninami a vrbovými olšinami byly před poklesem hladiny spodní vody zachráněny vlastně náhodou, ale bez dalších zásahů ochránářů by dnes byl les ve stejné situaci v jaké je okolní krajina povodí Svratky. Pro Plačkův les je životně důležitý vodní režim, který je jediným reliktem

podmínek před regulací dolních toků řek v ostatních jihomoravských lužních lesích. Měření hladiny spodní vody v trubních sondách ukázalo, že výšku sloupce ovlivňují specifické půdní podmínky, hydraulický systém propojující les se Svratkou a Šatavou a atmosférické srážky. Klimatická změna provázená postupujícím úbytkem vláhy ohrožuje lesní biotop s bohatým rejstříkem hlasů ptactva, hmyzu, obojživelníků a šumění stromů.

Tomáš Šenkyřík okomentuje řadu fotografií a nahrávek, které v Plačkově lese v posledních letech pořídil, promluví o připravovaném projektu VRT, který může lokalitu v budoucnosti poškodit a o svých dalších aktivitách, zacílených na monitorování zvukových krajín přírody, které vnímá jako prostředek jejich ochrany a záchrany.

Tomáš Šenkyřík (1972) je hudebník a muzikolog se zájmem o terénní nahrávky, akustickou ekologii a objevování hudebních struktur zvukového přírodního prostředí. Snaží se nalézat podobnosti v hudebních strukturách mezi přírodními a lidskými zvuky. Dává přednost naslouchat přírodě bez hluku, zejména křehkým a tichým zvukům. Je členem uměleckého kolektivu pro terénní nahrávky, zvuky, orální a sluchovou historii a akustickou ekologii Skupina a evropské sítě pro akustické ekologie CENSE. Působil v Muzeu romské kultury v Brně jako etnomuzikolog, nyní pracuje a žije v Židlochovicích, kde pracuje jako místostarosta.

<http://www.soundscape.cz/>

<https://soundcloud.com/tomassenkyrik>

<https://tomassenkyrik.bandcamp.com/album/voda>

- **ZA ZVUKY DO LOCHU**
zvuková - poslechová procházka se skřipkami

Díra v zemi, pozůstatek středověkého stříbrného dolování nebo současná stavba silničního obchvatu?

Účastníci uslyší z neobvyklé perspektivy obklopení zemí...

Jak ovlivňuje vnímání zvuku vědomí historických souvislostí?

Stříbro, havíři, tradiční skřipky, zmizelí Židé a odsunutí Němci.

Losováním u galerie určíme světovou stranu a poté vyrazíme na výšlap do jedné z vytipovaných lokací na periferii Jihlavy (Šacberk, Helenín, V ráji, Hosov). K podpoře slyšení budou na místě k dispozici šátky na oči (délka trvání 2-3h, k přesunu použijeme MHD).